

คอลัมน์ “แจ่งสี่เปี้ย” ฉบับวันที่ 2 เมษายน 2567

การปิดจบหนี้เรื้อรัง ... ทางเลือกที่รออยู่

ดร.พรเพ็ญ สดศรีชัย
ธนาคารแห่งประเทศไทย

หนี้ครัวเรือนเป็นปัญหาที่หนักใจของทุกฝ่ายนะคะ ไม่เฉพาะลูกหนี้ที่กังวล แต่ยังรวมถึงภาครัฐที่พยายามแก้ปัญหา ด้านแบงก์ชาติเอง ให้ความสำคัญกับเรื่องนี้ และได้ออกมาตราการช่วยเหลือลูกหนี้ที่สอดคล้องกับสถานการณ์มาโดยตลอด

ในปีนี้แบงก์ชาติออกมาตรการเพื่อที่จะเห็นการปรับพฤติกรรมทั้งเจ้าหนี้ที่ต้องมีความรับผิดชอบ และลูกหนี้มีวินัยกัน โดยบางเกณฑ์บังคับใช้แล้วตั้งแต่ต้นปี 2567 เช่น การปรับโครงสร้างหนี้ ให้ลูกหนี้รายย่อยและ SMEs ที่มีปัญหาชำระหนี้ทั้งก่อนเป็นหนี้เสีย (non-NPL) และหลังเป็นหนี้เสีย (NPL) และมีการคุ้มครองสิทธิลูกหนี้ให้เป็นธรรมยิ่งขึ้น เช่น ห้ามคิดค่าปรับไถ่ถอนสินเชื่อก่อนกำหนด (prepayment fee) สำหรับสินเชื่อรายย่อย ยกเว้นกรณี refinance สินเชื่อบ้านภายใน 3 ปีแรกที่ลูกหนี้ยังมีโอกาสได้ดอกเบี้ยต่ำอยู่ (teaser rate) รวมทั้งด้านโฆษณาของผู้ให้บริการ ว่า 1. ต้องถูกต้องและชัดเจน 2. ครบถ้วนและเปรียบเทียบได้ และ 3. ไม่กระตุ้นการก่อหนี้เกินควร ดังที่ผู้เขียนเคยเล่าในฉบับก่อนๆ ค่ะ

พอเริ่ม 1 เมษายน ก็มีอีก 1 เกณฑ์ คือ **การปิดจบหนี้เรื้อรัง** ที่มีผลบังคับใช้ โดยผู้ให้บริการทางการเงินต้องแจ้งเตือนลูกหนี้เรื้อรังและเสนอทางเลือกปิดจบหนี้เรื้อรังให้แก่กลุ่มเปราะบางที่มีการจ่ายดอกเบี้ยมากกว่าชำระเงินต้นแล้วเป็นเวลานานกว่า 5 ปี เพื่อที่กลุ่มนี้จะมีทางเลือกในการพิจารณาว่าจะสมัครเข้าร่วม (opt-in) โครงการปิดจบหนี้เรื้อรังหรือไม่คะ

ลูกหนี้แบบใด ที่เข้าข่ายหนี้เรื้อรังตามโครงการนี้บ้าง

ลูกหนี้ที่เข้าข่าย 3 องค์ประกอบนี้ (1) ลูกหนี้สินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับ ประเภทวงเงินหมุนเวียน ที่ไม่มีกำหนดเวลาปิดจบหนี้ เช่น บัตรกดเงินสด (2) ยังไม่เป็นหนี้เสีย (non-NPL) และ (3) มีการจ่ายดอกเบี้ยรวมมากกว่าเงินต้นที่ชำระมาทั้งหมดเป็นระยะเวลา

ประเภทลูกหนี้เรื้อรังตามโครงการนี้ มีอะไรบ้าง

มี 2 กลุ่ม คือ

1. ลูกหนี้ที่เริ่มมีปัญหาหนี้เรื้อรัง (general PD) คือ ลูกหนี้สินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับ ประเภทวงเงินหมุนเวียน ที่จ่ายดอกเบี้ยรวมมากกว่าเงินต้นรวม มาแล้ว 3 ปี แต่ไม่ถึง 5 ปี โดยยังไม่เป็นหนี้เสีย
2. ลูกหนี้ที่เป็นหนี้เรื้อรัง (severe PD) คือ ลูกหนี้สินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับ ประเภทวงเงินหมุนเวียน ที่ยังไม่เป็นหนี้เสีย และมีการจ่ายดอกเบี้ยรวมมากกว่าเงินต้นรวม มาแล้วนานถึง 5 ปี และเป็นกลุ่มเปราะบาง คือ มีรายได้ต่อเดือนน้อยกว่า 20,000 บาทกรณีลูกหนี้สถาบันการเงินและบริษัทในกลุ่มธุรกิจทาง

การเงิน หรือน้อยกว่า 10,000 บาทกรณีลูกหนี้ non-bank ทั้งนี้ การที่แบงก์ชาติกำหนดเกณฑ์รายได้ เพื่อมุ่งให้ความช่วยเหลือลูกหนี้กลุ่มที่เดือดร้อนที่สุดก่อน โดยพิจารณาความร่ำรวยและรายได้ที่ไม่สูงมากของลูกหนี้

เมื่อเข้าข่ายลูกหนี้ร่ำรวยแล้ว จะได้รับการแจ้งเตือน อย่างไร

1. ความถี่การแจ้งเตือนจากเจ้าหนี้ – อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง ผ่านช่องทางที่ผู้ให้บริการใช้สื่อสารกับลูกหนี้ โดยการเตือนครั้งแรก ให้ดำเนินการภายใน เม.ย. 67

2. ช่องทางการแจ้งเตือน

- ลูกหนี้เริ่มร่ำรวย (general PD) จะได้รับการเตือน อย่างน้อย 1 ช่องทาง

- ลูกหนี้ร่ำรวย (severe PD) จะได้รับการเตือน อย่างน้อย 2 ช่องทาง คือ

1) จดหมาย หรือ อีเมล

2) SMS หรือ Line หรือ Mobile application

มาตรการปิดจบหนี้ร่ำรวย มีอะไรบ้าง

1. ลูกหนี้เริ่มร่ำรวย (general PD) – จะได้รับการแจ้งเตือน ซึ่งสามารถติดต่อเจ้าหนี้หากประสงค์จะปิดจบหนี้เร็วขึ้นได้ โดยสถาบันการเงินต้องให้ความช่วยเหลือที่เหมาะสมเป็นรายกรณี

2. ลูกหนี้ร่ำรวย (severe PD) – นอกจากการแจ้งเตือนแล้ว จะได้รับข้อเสนอแนวทางปิดจบหนี้ ซึ่งลูกหนี้สามารถพิจารณาว่าจะสมัคร (opt-in) เข้าร่วมโครงการหรือไม่

ประโยชน์ที่ลูกหนี้ร่ำรวยจะได้รับ

1. อัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงไม่เกิน 15% ต่อปี ลดลงจากเดิมที่ 25% ต่อปี

2. ปิดจบหนี้ได้ภายใน 5 ปี

3. เจือจางผ่อนไหว โดยเงินผ่อนชำระค่าวงกตใกล้เคียงเดิม อัตราดอกเบี้ยที่ลดลงจึงนำไปตัดชำระเงินต้นได้มากขึ้น ทำให้ปิดจบหนี้ได้เร็ว

3 เรื่องที่ลูกหนี้ร่ำรวยต้องรู้ ก่อนเข้าร่วมมาตรการปิดจบหนี้

1. ได้รับสิทธิ 1 ครั้ง ต่อ 1 บัญชีสินเชื่อ

2. มีการรายงานประวัติข้อมูลเครดิต (NCB) ว่าได้เข้าร่วมมาตรการดังกล่าว

3. ต้องปิดวงเงินของสินเชื่อที่เข้าร่วม โดยเปลี่ยนเป็นสินเชื่อที่ผ่อนชำระเป็นงวด (installment loan) เพื่อให้สามารถปิดจบหนี้ได้จริง แต่อาจได้รับวงเงินเฉพาะกรณีฉุกเฉินเท่านั้น

หากลูกหนี้ต้องการทราบสถานะของตนเอง สามารถติดต่อสาขา หรือ call center ของผู้ให้บริการ เพื่อตรวจสอบสถานะและสอบถามรายละเอียดการเข้าร่วมมาตรการแก้หนี้ร่ำรวยได้

สำหรับช่องทางปรึกษาปัญหาหนี้และแก้หนี้ ทางแบงก์ชาติได้ร่วมกับผู้ให้บริการทางการเงิน จัดทำ **เบอร์ต่อ 99** เพื่ออำนวยความสะดวก โดยลูกหนี้ที่ต้องการปรึกษาปัญหาหนี้และแก้หนี้ สามารถโทรสายตรงไปยังเบอร์ของผู้ให้บริการและกดเบอร์ต่อ 99 ได้ค่ะ (เว้นเพียงผู้ให้บริการบางรายที่ยังอยู่ระหว่างปรับระบบ)

ทั้งหมดนี้ เป็นเรื่องการแก้หนี้ยั่งยืน (bot.or.th/th/debtsolution) ที่มุ่งหวังจะเห็นผู้ให้บริการทางการเงิน ดำเนินการ 1) ช่วยเหลือลูกหนี้ต่อเนื่อง ด้วยการปรับโครงสร้างหนี้ 2) ช่วยลูกหนี้เรื่องร้องกลุ่มเปราะบาง ประเภทสินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับ ที่มีวงเงินหมุนเวียน เช่น บัตรกดเงินสด และมีการจ่ายดอกเบี้ยรวมมากกว่าเงินต้นรวม มาแล้วนานถึง 5 ปี โดยยังไม่เป็นหนี้เสีย ให้สามารถปิดจบหนี้ได้ และ 3) ให้บริการในลักษณะที่คุ้มครองสิทธิลูกหนี้ ให้เป็นธรรมยิ่งขึ้น โดยแบงก์ชาติจะกำกับตรวจสอบสถาบันการเงินอย่าง **เข้มงวดในหลายช่องทาง** ทั้งสุ่มตรวจสอบการปฏิบัติงานจริง และติดตามตรวจสอบผ่านช่องทางต่างๆ เช่น social listening และเรื่องร้องเรียนที่มายังแบงก์ชาติผ่านเบอร์โทร 1213 โดยจะสั่งการให้แก้ไขหากพบเห็นการไม่ปฏิบัติงานจริง รวมทั้งมีบทลงโทษ เช่น downgrade rating ซึ่งจะกระทบขอบเขตการทำธุรกิจของผู้ให้บริการทางการเงิน และมีบทลงโทษทางกฎหมาย รวมทั้งเปิดเผยข้อมูลการถูกเปรียบเทียบปรับหรือถูกกล่าวโทษด้วย

ความสำเร็จของการแก้หนี้ยั่งยืน คงต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ไม่เฉพาะแบงก์ชาติ แต่รวมถึงภาครัฐ ผู้ให้บริการทางการเงิน และที่สำคัญคือ ลูกหนี้ ค่ะ ผู้เขียนขอส่งกำลังใจแก่ลูกหนี้ในการแก้ไขปัญหาหนี้กันด้วยนะคะ

** บทความนี้เป็นความคิดเห็นส่วนบุคคล จึงไม่จำเป็นต้องสอดคล้องกับความเห็นของหน่วยงานที่ผู้เขียนสังกัด
**